

Bethen, *De horis planetarum*

Author and origin: unknown.

Significance: two extant manuscripts and five printed editions from 1493 to 1551, where the work follows Bethen's *Centiloquium* (see description of that text).

Contents: twelve short chapters dealing with 'elections' according to the seven planetary hours (1-7), to the rising triplicity (8-11) and to the hour of Saturn when a sign ruled by Saturn is rising (12).

Reproduction: Basel, Iohannes Hervagius, 1533, second part, pp. 110-112 [Warburg FAH 750].

Title: *Bethem de horis planetarum*.

Inc.: 'De hora Saturni. Cum fuerit hora Saturni, bonum est emere res gravis naturae, ut ferrum, stannum, plumbum...' [TK, 299].

Expl.: '... et quod diximus de Saturno, sic intellige de omnibus aliis planetis.'

Bibliography: F.J. Carmody, *Arabic Astronomical and Astrological Sciences in Latin Translation. A Critical Bibliography*, Berkeley-Los Angeles, 1956, p. 75 (nr. 2).

- 138 Cui vigor maximus & posse magnum fuerit, est cui Sol in medio cœli cum Saturno
non erit in signo masculino orientalis.
- 139 Cum Luna & ceteri significatores remouentur ab angulis, non perficiuntur res ipsæ,
nisi fuerit quomodo ex itinere, & non ex alio.
- 140 Cum non fuerit inter aliquem planetarum, & significatorem idest aspectus, et fuerit
uterque in eodem circulo, & ex circulis parallelis in nadir uel anahat, uel in æquinoctiali
itinere, erit melius quam idest aspectus.
- 141 Omnis planeta duo habet signa, præter luminaria, quorum utrumque solā habet domū,
quoniā eorū lumen est Saturni tenebrositas, ideoque posite sunt eorū domus contrariæ.
- 142 Fortunæ sunt fideles & prosperæ, cum fuerint in locis exaltationis ac directæ, necnon
& auctæ lumine.
- 143 In magnis & exaltatis rerum diuitiis uel iniitiis laudat ut sint luminaria in terminis
fortunarum sese aspicientia, & ut domini terminorum sint ex rei incipiendæ natura.
- 144 Res circuli, quæ completur omnia, & quæ maximæ sunt, septem sunt, uidelicet
principium creationis hominū anni Solis maximi, & sunt 1413. Cum autē ascēderit ali-
quod initium in termino ascendētis radices cuiuslibet in ceptionis, in ueneritque duo mi-
nuta duorum planetarū grauium. Scientia horæ anni, in qua cōiungetur in signis: ascen-
dens reuolutionis anni mundi, ascendēs quoque cōiunctionis uel præuentionis, quod fiet
etiam in hora natiuitatis uel quæstionis.
- 145 Non accidet super aliquem bonum uel malum, nisi cum mutatur natura uel simili-
tudo triplicitatis signorū planetarū, quæ sunt eius loci significatores.
- 146 Cum diuersificantur duo climata, diuersificatur planetarū aspectus & eorū radii.
- 147 Cum uero duæ latitudines diuersificantur, circuli eius circularis motus diuersifi-
cantur. In hoc autem capitulo nullus ita perfecte locutus est.
- 148 Duorum nodorū impedimēta peiora sunt planetis inferioribus quam superioribus.
- 149 Figura circuli in quæstionibus magnæ similitudinis, est ad similitudinem animæ
querentis.
- 150 Cum fuerit Iupiter in Ariete directus, absque malo aspectu fortunatum, dabit fortis-
simam, & regnum in quo nulla fiet iniustitia.

BETHEM DE HORIS

PLANETARVM.

De hora Saturni.

Ubi fuerit hora Saturni, bonū est emere res gravis naturæ, ut ferrū,
stannum, plumbum, & omnia metalla, & lapidem, & pannos ni-
gros, & incipere hortos fodere, & aliquas fraudes excogitare contra
inimicos, & non est bonum sanguinem minuere, nec medicinam
accipere, nec potestati loqui, nec prælato monacho hypocritæ, nec
piscatori, nec uenatori, nec alicui amico loqui, nec aliquem murū
construere uel ædificare, nullū quidē hominem incipere est bonū,
neque aliquam societatem facere, nec uxorem accipere, quia nunquā erunt concordēs, nec
pannos incidere, nec nouos induere est bonum.

De hora Iouis.

Hora Iouis bonum est emere & cambiare argentum, & omnia negocia tractare, quæ
pertinēt ad argētum, & pānos azuri coloris metari, & pōtes & domos orationis causā,
& iter causā domini bonum est incipere causā etiam negotiationis, nauigationis iter in-
cipere bonū est, & medicinā accipere, & sanguinē minuere bonū est, & loqui de concor-
diā, & pace, & amicitia, & potestare, & emere equos castanei coloris, & arma de azaro
bonum est, & telā ordiri, & agum arare, & seminare, puteū etiam fodere, murum con-
struere & ædificare, quid plura referas: omnia bona opera bonū est incipere hora Iouis.

De hora

De hora Martis.

Hora Martis bonum est emere arma, & equos ferrandos, et omnes equos aptos in bello, galeas armate, iter causa belli incipere, siue per terram siue per mare, & omnes pannos rubei coloris emere, medicinā uero accipere, & sanguinē minuere, iter incipere propter aliquam negociationem nō est bonū, præterea bonū est omnia opera quæ ad ignē pertinet, sicut fabricorū, coquorum, forniciorum, fornaficiorū, et quemadmodū diximus de hora Saturni, nō est bonū incipere societatem, nec uxorem firmare uel ducere.

De hora Solis.

Hora Solis bonum est emere aurū, & omnes res aurei coloris, & equos aureos, & optimum est in ea hora loqui regi, & omnibus potentibus, & bonū est potestatibus iter incipere causa belli, & incipere bellum, & bonum est negociari pannos crocei coloris, medicinam uero accipere, sanguinem minuere, aut iter incipere negociationis causa, siue uxorem ducere, uel societatem conducere, uel facere uel contractare nō est bonū neque malū.

De hora Veneris.

Hora Veneris bonum est emere feminas, margaritas, & omnia ornamenta mulieris, & annulos aureos, & omnes res muliebres inuadere, desponsare, & uxore ducere perfectissimum est, emere quoque equos albos, & uestimenta alba, & medicinā accipere, & sanguinem minuere, loqui reginis & nobilibus mulieribus bonum est.

De hora Mercurij.

Hora Mercurij bonum est emere omnes res pictas, scriptas, frumentū, milium, panicū, et omnes uestes uarii coloris, quæ pertinent ad usum hominum species omnes, bonum est emere bombace, setam siue sericū, & omnia opera quæ sunt de serico, & incipere placitū facere, uxore quoque ducere, ac societate facere, medicinā etiam accipere, sanguinē minuere optimum est, iter quoque causa negociationis facere, equos quoque baleianos emere, & arma duorum colorum crocei & aurei, & uestimenta uiridis coloris emere, telam orditi bonum est.

De hora Lunæ.

Hora Lunæ bonum est emere mel, oleum, ficus, castaneas, nuces, amigdalas, lanam, linum, canapum, ordeum, carnes porcorum, & omniū animalium, præter quæ ouium, bonū est etiam emere aues ad mercuriū pertinentes, & omnes bestias quæ pertinent ad macellū, iurare, deceptiones, traditiones, fraudes, & ingenia facere bonum est, opera quoque, quorum uis stabilitate, nō est bonum incipere, quorum uero uis celeritate, bonū est incipere.

De ortu triplicitatum, et primo de ortu primæ triplicitatis.

Si fuerit in ortu Aries, Leo, uel Sagittarius, quia ista signa sunt ignea, bonū est sub eodem ortu incipere ea quæ pertinent ad ignem, sicut fornacem incendere, autum, argentum, plumbum, stannum, auricalcū colorare, & contra fabricalia, & omne opus cuius uis celeritatem, nauigare, cursus equorum facere, nuntium mittere, uela erigere, puteū fodere, thesauros inuenire, & multa quæ numerari nō possunt.

De ortu secundæ triplicitatis.

Si fuerit in ortu Taurus, Virgo, uel Capricornus, quia sunt signa terrea, bonum est sub eodem ortu omnia opera facere quæ pertinent ad terram, ut est terram arare, emere terras, & domos, terram mensurare, & diuidere uestimenta, & emere ligna, ex quibus uis facere naues, & omnia ædificia, & omnia opera facere, cuius uis habere stabilitatem, persecutantiam, & durabilitatem.

De ortu tertiæ triplicitatis.

Si uero ascenderint Gemini, Libra, uel Aquarius, quia sunt signa aërea, sub eorum ascensu bonum est facere quæ pertinent ad aërem, ut arborē in naui ponere, & in ipsam erigere, & antennis & uela præparare & extendere, & omnia opera quæ pertinent ad nauem, cursum equorum & galeatum, & iter bonum est incipere.

sicet & inferiorē, temperant res & aduersitate destruunt, & fortunæ sunt æquales. i. tempe-
ratæ naturæ, malū uero nocibilis naturæ, ideo q̄ uolūt impedire, & si receperint, tamē om-
nino nō deerit eorū substantia & caliditas eorum diuersitatis, & sunt quasi fures, & ciues
malorum ex hominibus & ab eis uenit diuersitas & discordia, commutatio quoq; ac re-
rum confusio, intellige hoc totum.

Ascendens, & quid in eo est de electionibus in scientia naturarū signorū, quorū prima sunt mobilia.

Scito quod signa mobilia significant mobilitatē rerum festinatē, & nihil durabile sit *Signa mo-*
in eis, nec prolongat tempus illorū, bonum tamen est in eis feminare, emere, uendere, &
mulierē firmare, hæc omnia sub eis proficiūt, et infirmus liberabit cito, contentio quoq;
in eis nō prolongat, & fugitiuus reuertet cito, peregrinatio etiā utilis est in eis, & si quis
promiserit in eis aliquid, non perficiet promissum, locutiones, somnia & rumores in eis
falsi erunt, nō curtet sub eis aliquis medicus, nec plantetur sub eis aliqua plantatio, & nō
fundet in eis fundamentū, quia malum est, & omne quod in ceperis in eis, cuius stabili-
tatē uolueris, nō erit stabile. Omne aut opus instabile & festinationes qd uolueris facere,
incipi sub eis. Et uelociora mobilioribus sunt Aries & Cancer, sunt enim plus tortuosa
eis, & plus mobilitatis, Libra uero & Capricornus, sunt fortiora, & magis tēperata. Porro
fixa cōgrua sunt omni operi, cuius stabilitas & prolongatio temporis queritur, & quod *Fixa.*
uult audire eius est durabile bonum q̄, & utile est in eis ædificare, & nuptias celebrare,
postq̄ fuerit desponsatio in mobilibus. Et si in eis dimissa fuerit mulier a marito, non re-
uertet ad eum, in initiis uero & inceptionibus in eis nō erit fiducia, nisi in eis multipli-
cent testimonia fortunatū, & qui uindictus fuerit in eis, prolongabit eius carcer, & qui ira
scitur in eis, nō poterit cito mitigari. Conditiones uero & mercedes in eis utiles sunt, bo-
num q̄ erit ædificare, & facere fundamentū. Scorpio autē leuior est omnibus fixis, & Leo
magis fixus, Aquarius est tardior ac deterior, Taurus uero magis est planus. Signa cōmu-
nia in participatione & fraternitate sunt utilia. Et quicquid operatū fuerit in eis, sæpe erit
iteratū. Emere uero, & nuptias celebrare in eis nō erit utile nec proficuum, & erit in eis in-
geniū & deceptio, & cui obicitur aliquid in eis, euadit & sanat ex eo quod sibi obicit.
Et qui in carceratur in eis, nō figitur nisi in timore propter patuitatē suæ apparitio-
nis & exitus eius, & qui egredit ex carcere, redibit ad locū suū, & si capiet in eis fugitiuus,
redibit ad fugā suam secundo, & qui uadit in eis ad iudicē, nō firmat ei sententia neq; iudi-
cium, neq; in eis uadit aliquis in nauē, nā qui uadit, permutat ex ea ad aliā, cui promittit
aliquid in eis, dissoluit, & nō complet ei aliquid de illo, & infirmus in eis sanat, deinde
incurrit reciduationē. Totū ergo quod aduenit homini, in eis ex bono & malo duplicat
super eū. Et si quis moriet in eis, tūc moriet post eum in illo loco alius in proximo. Et per-
mutatio & ablutio capitis & barbæ, & purgatio auri & argenti in eis sunt conuenientes, et
mittere pueros ad literas. Si aut uis incipere aliquid ex eis quæ dixi tibi, tunc pone Lunam
in ascendēte illarū domorū cōuenientiū ei quod uis, & cōiunge Lunā cū fortunis recipien-
tibus illo signo, & signa qd diei in cōparatiōe diei sūt fortiora, et pone ascendens diurnū.
Signa aërea cōueniūt uenationi in terra & mari, & signa regalia cōueniūt regib⁹, et signa
qbus sūt uoces, cōueniūt illis q canūt fistula cū crudo & uoci alchool & cātileng, & signa
igneā cōueniūt oī qd fit cū igne, & signa equalitatis, in qb⁹ equant nox & dies, cōueniūt
ueritati & ueriditioni, & eis q opant cū lācibus, & signa mutabilia, & sunt illa in quibus
incipiūt mutari nox & dies, cōueniūt mutationi, et ei qui uult p mutationē de re ad re, et
cōsidera ad oē opus qd tu uis incipere, quē sit natura illius signi ex orbibus, et cōiunge Lunā
& dñm ascendētis cū illa substantia, & radix illius nature, & uirtus cū illa hora, s. hora ince-
ptionis. Quod si uis illud qd est ex parte dñorū & principū, & magnatū, & præpositorū
sup ciuitates, & spectabiliū & dñorū, pugne & languorū, tūc tibi est p Solē, et quod est ex
parte sublimiū, tūc tibi est p Iouē, & agricolarū & infimorū, tūc tibi est p Saturnū, et du-
cū et dñorū pugnarū, tūc tibi est p Martē, & qd est ex parte mulierū, tūc tibi est per Venērē.
Emptiones aut & uēditiones, ac cōtentiones, & res scripte, ac negociationes, sunt Mercuri-
tio & in cōmixtione reginarū ex mulierib⁹ & inquisitione eorū, q apud illas sūt per Lunā.

Si uero ascendens fuerit Cancer, Scorpio, uel Piscis, quia sunt aquatica signa, sub eorū ortu bonum est facere omnia quæ pertinent ad aquam, ut thetia mittere in aquā, & omne genus piscationis exercere, balneare, & balnea cōstruere, & clausa ad molendinum facere, & aquæ cursus dirigere, & multa quæ enumerari non possunt.

De hora Saturni, & signo, & eius ascendente.

Hoc tantum diligentius est attendendum, quod si fuerit hora Saturni, & signum Saturni ascendat, mirabile est facere omnia quæ dicta sunt de horis Saturni, & idem intellige de omnibus aliis horis & signis, & si potes, concordas horas cū signis, quia optimū est, & quod diximus de Saturno, sic intellige de omnibus aliis planetis.

Z A H E L I S D E E L E C T I O N I B V S

L I B E R .

Mnes cōcordati sunt, quod electiones sint debiles, nisi in regibus habent 93, isti licet debilitentur eorum electiones radices, id est, natiuitates eorum, quæ confortāt omnem planetam debilem in itinere, mulieribus uero & mercatoribus, & his qui sequuntur, non eligas aliquid, nisi supra natiuitates eorum, & reuolutiones annorum illorum, & super natiuitates eorum filiorum, quorum autem ista ignorantur, accipiantur eis interrogationes. Et sciatur effectus rei eorum ex eis, postea eligatur eis secundū hoc, quia dum interrogauerit quis de semetipso iam peruenit ex natiuitate sua ad bonū uel malum. Quare ipse se interrogauit, & indica ei secundum interrogationem suam. Caue ergo ab huiusmodi electionibus. Quomodo enim eliges ei, cuius radix distrahita est, maxime cum hoc sit initium primum, & radix antiqua, in qua est fiducia, caue igitur eligere ei, cuius radix natiuitatis uel interrogationis significauerit aliquid horribile, ad quod cum peruenerit, si posueris omnes fortunas in angulis, & cadere feceris omnes malos ab eo, nihil proficiet ei, & omnis planeta qui non congruit domino ascendente eius, nō proderit illi uiro quicquam, & maxime illis qui sunt uiles uel mediocres, quia nescis utrum eligas ascendens, uel stellā, quæ sit ei in radice inimica, uel fuerit in eodem signo ascendente quod ei elegisti malum, nihil enim admiratur in illis, qui equitant mare, aut illis qui peregrinantur in una hora, quorum intentio est in una peregrinatione. Sed quidam eorū naufragium patiuntur, quidā uero euadūt, & quidam eorum inueniunt substantiam, quidam uero nihil inueniunt, nō enim assimilatur esse quorundam eorū aliorū esse, & iam multotiens probaui hoc in collatione quorundā, qui exierunt loco in una hora, & peruenerunt ad aliā regionē in hora una. Sed quidā ex eis uelocius reuerſi sunt cum optima substantiā, & quidā ibidē tardauerūt, quidā uero eorū perierunt anteq̃ redirent ad domos suas, hoc enim eis accidit ex natiuitatibus suis, & ex diuersione eorū in ipsis annis, uidemus etiam quosdā gaudere, & potare in die malo, & in timendo die, scilicet multorū impedimentorū, & congregatur atq̃ ingreditur super eos rixa in die bono & laudabili, & uidebis forte significatōre iunctum malo ex quarto aspectu uel oppositione, aut erit cum eo in uno signo, inueniet tamen in eo fortunū bonū. Quare hoc nō est, nisi quod mali fortassis congruerint ei magis, quia erant domini ascendente primi, uel domini diuisionis eius, aut domini ascendente reuolutoris anni. Cum autē elegeris super ascendēs interrogationis aut natiuitatis, quam nō ſci, uel super dominū signi profectiois anni, erit electio tua dignior, quia ſcies quid ei ſit cōgruum ex stellis, & quid ſit eius affectus. Caue igitur in hoc capitulo, et ſit opus tuum ſimile electioni tuæ. Et ſcito quod omnipotēs & altissimus creauit omnē creaturā, mundum ſcilicet, & quicquid in eo eſt ex quatuor naturis. i. ex quatuor elemētis, & collocauit terrā, & omne quod ſup̃ eā eſt ex rationali & irrationali, & ex mobili & immobili in circulo, poſuitq̃ inter hęc et circulū rem ſubtilē, quā ſciūt ſapiētes, ut illa ſubtilis occaſio, quā poſuit inter lapidē magnetis & ferrū, & qui eſt inter patrē & filiū, et inter comedentem & cibū. Scito hęc & intellige eū. A cōcordia ergo quæ eſt inter utraq̃ ſubſtātiās, ſuperiorē ſcilicet